

Verksamhetsberättelse 2022

CASE - Centre for Ageing and Supportive Environments

Omslagsfoto: Ann-Christine Pålson

Förord

Med denna verksamhetsrapport ger vi en kortfattad sammanfattning av den verksamhet som bedrivits inom Centre for Ageing and Supportive Environments (CASE) under 2022. CASE är etablerat som stark forskningsmiljö vid Lunds universitet, med Medicinska fakulteten som värd och partners från Juridiska fakulteten, Lunds Tekniska Högskola och Samhällsvetenskapliga fakulteten.

Styrgruppen för CASE vill särskilt tacka ledningarna för Medicinska fakulteten och Lunds tekniska högskola för ekonomiskt stöd som är avgörande för att upprätthålla centrumets grundläggande funktioner.

Lund 2023-03-15

Steven Schmidt

Docent, koordinator för CASE

Partners

Juridiska fakulteten (JUR)

Juridiska institutionen, [Norma äldrerätt](#)

Lunds Tekniska Högskola (LTH)

Institutionen för bygg- & miljöteknologi, [Avdelningen för byggproduktion](#) och [Avdelningen för brandteknik](#)

Institutionen för designvetenskaper, [Certec](#)

Institutionen för teknik och samhälle, [Trafik och väg](#)

Medicinska fakulteten (MED)

Institutionen för hälsovetenskaper,

[Aktivt och hälsosamt åldrande](#), [Tillämpad gerontologi](#)

Samhällsvetenskapliga fakulteten (SAM)

Socialhögskolan, [Äldre och åldrande](#)

Därutöver ingår ett antal individuellt anslutna forskare.

För närvarande är 61 personer anslutna till CASE. Samtliga får regelbundet inbjudningar till CASE Scientific Sessions (CSS) och andra aktiviteter samt information som bedöms vara av gemensamt intresse. Informationsflödet inom nätverket administreras av forskningsadministratör vid Institutionen för hälsovetenskaper.

Styrgrupp

Styrgruppen har hållit två möten under året; 10 maj och 10 oktober. Minnesanteckningar från mötena finns att tillgå.

Susanne Iwarsson/MED	sammankallande
Agneta Malmgren Fänge/MED	ledamot
Håkan Jönson/SAM	ledamot
Per-Olof Hedvall/LTH	ledamot
Martina Axmin/JUR	ledamot
Jens Offerman/MED	doktorandrepresentant
Steven Schmidt/MED	adjungerad

Administrativa uppgifter handhas av Dan Lindblom, forskningsadministratör (MED).

Kommunikatör (MED) ansvarar framför allt för extern kommunikation, i samarbete med de fyra fakulteternas kommunikatörer och LU centrala kommunikationsavdelning.

Forskningsadministratör (25% av heltid) och kommunikatör (35%) finansieras av Medicinska fakultetens bidrag till CASE, Ribbingska donationen, LUs bidrag till tematiskt samverkansinitiativ samt Fortes bidrag till UserAge. Pimkamol Mattsson (LTH) har under året haft uppdraget som koordinator för CASE Scientific Sessions, vilket finansierades av

LTH med 5% av heltid. Under januari har Giana Carli Lorenzini (LTH) haft uppdrag för att stödja utvecklingen av nya forskningsansökningar, vilket finansierades av LTH med 20% av heltid.

Medicinska fakultetens styrelse har 2022-12-07 godkänt (STYR 2022/2290) att Steven Schmidt ersätter Susanne Iwarsson som ny koordinator för CASE fr.o.m 2023-01-01. Styrelsen har också enligt samma dokument godkänt att Marianne Granbom ersätter Agneta Malmgren Fänge som en ny representant för Medicinska fakulteten fr.o.m 2023-01-01.

Steven Schmidt/MED	sammankallande
Marianne Granbom/MED	ledamot
Håkan Jönson/SAM	ledamot
Per-Olof Hedvall/LTH	ledamot
Martina Axmin/JUR	ledamot
Jens Offerman/MED	doktorandrepresentant

Doktorander och disputationer

Under året disputerade fyra doktorander från MED:

Nilla Andersson (hälsovetenskap) 2022-11-24

[Housing Matters for People with Parkinson's disease. Accessibility, Meaning, Control and Activities of Daily Living](#)

Nilla Andersson var under sin tid som doktorand även ansluten till Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH), vilken koordineras av forskare inom CASE.

Magnus Lindh Rengifo (hälsovetenskap) 2022-12-16

[Objective and subjective aspects related to walking in people with neurodegenerative disorders](#)

Christine Etzerodt Laustsen (hälsovetenskap) 2022-04-01

[Involving professionals in research - in the field of ageing and health](#)

Christine Etzerodt Laustsen var antagen till forskarutbildning vid MED, men anställd vid Högskolan Kristianstad. Hon var under sin tid som doktorand även ansluten till Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH), vilken koordineras av forskare inom CASE.

Anna Nivestam (hälsovetenskap) 2022-04-04

[Health-promoting aspects of preventive home visits for older persons: An individual and a societal perspective](#)

Anna Nivestam var antagen till forskarutbildning vid MED, men anställd vid Högskolan Kristianstad. Hon var under sin tid som doktorand även ansluten till Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH), vilken koordineras av forskare inom CASE.

Under året avlades licentiat-examen av en doktorand från LTH:

Erik Smedberg (brandteknik) 2022-06-16

[Egressibility – Applying the concept of accessibility to the self-evacuation of people with functional limitations](#)

Under året genomförde fem doktorander från MED sina halvtidskontroller (Erik Eriksson, Christina Heller, Frida Nordeström, Afsaneh Taei, Agata Yadav).

Under året var 18 doktorander (förutom de som disputerat eller avlagt licentiat-examen under året) anslutna till CASE:

Yadanuch Boonyaratana (MED), antagen 2018

David Dahlgren (MED), antagen 2022 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2023)

Erik Eriksson (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Joakim Frögren (MED), antagen 2018 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2018)

Monica Gustafsson (MED), antagen 2022

Christina Heller (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Jeanne Højgaard-Bøytler (SAM), antagen 2019 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2023)

Elisa Labbas, (EKON), antagen 2018

Sandra Lukic, (MED), antagen 2022

Regina Mtutu, (MED), antagen 2022

Glenn Möllergren (SAM), antagen 2022 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2023)

Frida Nordeström (MED), antagen 2020

Jens Offerman (MED), antagen 2020

Martin Ringsten (MED), antagen 2020

William Son Galanza (MED), antagen 2021 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2023)

Samantha Svärddh (MED), antagen 2018 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2023)

Afsaneh Taei (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH, fr om 1 jan 2021)

Agata Yadav (MED), antagen 2020 (även ansluten till SWEAH fr.o.m 1 jan 2022)

CASE Scientific Sessions (CSS)

Under denna rubrik annonseras seminarier, workshops, gästföreläsningar, mm, på initiativ av alla fyra fakulteterna. CSS är välbesökta och uppskattade och öppna även för personer som inte är anslutna till CASE, såväl forskare som andra intresserade. Under året genomfördes följande aktiviteter:

Nadia Bertouze, Charlotte Magnusson 2022-01-25 Extern / LTH

Seminarium, tema 1: "Affective technology and opportunities in self-directed ubiquitous physical rehabilitation".

Seminarium, tema 2: "Encouraging movement and activity through mobile games".

Ulrika Sandén 2022-02-17 LTH

Seminarium, tema: "Momentary contentment theory & the art of bouncing back – health care from a patient perspective".

Tove Harnett, Ylva Floreman 2022-04-07 SAM / Extern

Seminarium, tema 1: "Omsorgsorganisering".

Seminarium, tema 2: "Jag är inte död, jag är bara gammal" (boktitel, författare Ylva Floreman).

Arlind Reuter 2022-05-05 MED

Seminarium, tema: "Exploring digital citizenship in later life".

M. Zingmark, S. Bajraktari, B. Pettersson 2022-09-08 MED / Extern

Seminarium, tema: "Nåbarhet av fallförebyggande träning genom en app".

Giedre Gefenaite 2022-10-20 MED

Seminarium, tema: "Epidemiologic study designs: examples from research on active and healthy ageing".

M. Rönnmar, J. Julén Votinius, M. Axmin 2022-11-29 JUR

Seminarium, tema: "Older Workers and the Future of Work: Discourses and Advancements in Employment Protection, Non-discrimination, and Collective Bargaining".

Forskningsprogram och -projekt

Alla projekt vid Lunds universitet läggs in i LUCRIS. Via [länken](#) ser man alla pågående projekt med anknytning till CASE.

Susanne Iwarsson tilldelades Sohlbergpriset 2022

Susanne Iwarsson (koordinator för CASE och forskarskolan SWEAH, samt chef för forskargruppen Aktivt och Hälsosamt åldrande) tilldelades Nordens största pris inom åldrandeforskning. För att komma i fråga ska kandidaten ha byggt upp en stark forskargrupp och initierat forskning av stor betydelse för utvecklingen inom gerontologi. Priset delades ut under avslutningsceremonin för nordiska gerontologikongressen - 26NKG - i Odense den 8 juni.

Profilområde Proaktivt åldrande

Under 2022 engagerade sig en grupp medarbetare inom CASE i den process som universitetsledningen tog initiativ till för att utveckla och etablera profilområden för excellens i forskning, samverkan och utbildning. Susanne Iwarsson ledde arbetet att ta fram en intresseanmälan för profilområdet Proaktivt åldrande. Marianne Granbom, Håkan Jönson, Maria H. Nilsson, Steven Schmidt, Björn Slaus, Titti Mattsson och Tove Harnett ingick i den grupp om totalt 36 medlemmar som stod bakom intresseanmälan. Medlemmarna representerade fem av universitetets fakulteter. I juni fattade rektor beslut om att inrätta fem profilområden vid LU för perioden 2022-08-01 t. o. m. 2024-12-31, varav Proaktivt åldrande är ett. Profilområdena tilldelades vardera 4 milj. kr. för att komma i gång med verksamhet. I december utsågs Susanne Iwarsson till koordinator för Proaktivt åldrande, för perioden 2023-2025.

Fotoutställning om boendemiljö och tillgänglighet ur äldre människors perspektiv

Doktoranderna Afsaneh Taei och Christina Heller (MED) planerade och genomförde ett projekt med både utställning och fotografier (tillsammans med fotograf Ann-Christine Pålsson). Fotoutställningen handlade om boendemiljö och tillgänglighet ur äldre människors perspektiv. Den hölls under två veckor i oktober-november på Lunds stadsbibliotek. Doktoranderna presenterade också resultaten av sina delstudier för en entusiastisk publik. Christina Heller presenterade sin studie om hur man kan jämföra bostadspolitiska åtgärder för den del av befolkningen som åldras hemma. Afsaneh Taei presenterade sin studie Äldre personer i socialt utsatta områden: att leva med störningar och brott.

CASE & UserAge Brukarråd

Brukarrådet arbetar på uppdrag av CASE, under 2017-2022 med engagemang särskilt inom forskningsprogrammet UserAge. Läs mer om brukarrådet [här](#).

Foto: K. Ruona

(Stig Ålund till höger)

Stig Ålund, ordförande i CASE:s brukarråd, promoverades till hedersdoktor vid Medicinska fakulteten. Ålund är socionom och har lång erfarenhet som yrkesverksam inom den kommunala sektorn, bland annat som direktör för Kommunförbundet Skåne. Som pensionär är han mycket aktiv inom föreningslivet och har förtroendeuppdrag för Pensionärernas Riksorganisation (PRO) på såväl lokal som regional nivå.

Stig Ålund har sedan 2013 varit en synnerligen aktiv representant för äldre personer och deras organisationer i den forskning om äldre, åldrande och hälsa som bedrivs inom ramen för CASE och Institutionen för hälsovetenskaper, bland annat som ordförande i brukarrådet.

Under året har ordföranden och medlemmar i brukarrådet medverkat i exempelvis följande aktiviteter:

- Brukarrådets ordinarie sammanträden
- Styrgruppsmöten för UserAge (S. Ålund)
- UserAge - seminarier online
- Två fysiska retreats (konferenser)
- Seminarier inom serien Åldrande och hälsa, arrangerad vid Institutionen för hälsovetenskaper
- CASE Scientific Sessions
- Medverkan vid kursutveckling av 3L-kurs (Life Long Learning) om åldrande i ett föränderligt samhälle

- Informations-spridning externt och inom de organisationer som medlemmarna representerar
- Planering av [Avslutningskonferens UserAge](#)

Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa (SWEAH)

Sedan 2014 koordinerar medarbetare anslutna till CASE den Nationella forskarskolan om åldrande och hälsa för Lunds universitets räkning, f. n. med 13 universitet och högskolor som partners. Forskarskolan finansierades av Vetenskapsrådet t o m 2021. Från och med 2022 samfinansieras verksamheten av 13 lärosäten, med Lunds universitet som den största finansiären (1 milj. kr/ år i fem år). Den sammanlagda årliga budgeten är drygt 3 milj. kronor. Projektkontoret finns fortsatt i Lund, med Susanne Iwarsson som koordinator. Till och med december 2022 hade SWEAH haft totalt 103 doktorander anslutna, varav 60 disputerat. Under året genomfördes två av SWEAHs kurser för doktorander (3 hp per kurs) och en välbesökt doktoranddag per termin. Verksamhetsberättelsen för SWEAH för 2022 kommer att fastställas av forskarskolans styrelse i mars 2023 och publiceras därefter på www.sweah.lu.se.

Populärvetenskaplig kommunikation

CASE kommunicerar med hjälp av hemsidan <https://www.case.lu.se/>, Facebook <https://www.facebook.com/CASELunduni/> och Twitter @CaseLunds.

Tidningsartiklar och framträdanden i media bidrar till att öka synligheten av vår forskning. Intresset för verksamheten är stort, med många förfrågningar från media och flertalet inslag i radio, dagspress och tidskrifter. Under året började intressenter som exempelvis PRO, SPF Seniorerna och Rotary åter att höra av sig för att engagera forskare från CASE som föreläsare.

Vetenskapliga artiklar, böcker/bokkapitel/konferensbidrag

Vetenskapliga originalartiklar och böcker/bokkapitel som under året publicerats av forskare inom CASE återfinns genom sökning på aktuella medarbetare i LUCRIS, se länk: <https://www.case.lu.se/medarbetare/disputerade-forskare>. Några exempel är:

Mattsson, T. (2022). Autonomy, Capacity, and Vulnerability: Making Decisions on Social Services for Persons with Dementia in Sweden. In M. Donnelly, R. Harding, & E. Tasciouglu (Eds.), *Supporting Legal Capacity in Socio-Legal Context* (pp. 235-254). London: Hart Publishing Ltd. <https://doi.org/10.5040/9781509940370.ch-013>

Axmin, M. (2022). Vård över gränserna för äldre som rör sig inom EU. *Äldre i Centrum (tema Äldrerätt)*, (2), 56-58. <https://aldreicentrum.se/teman/aldreratt-2-22/vard-over-granserna-for-aldre-som-ror-sig-inom-eu/>

Müller, L., Wojahn, D., Sandström, I., & Hedvall, P-O. (2022). Planning for human diversity: design patterns of Universal Design. *Nordic Journal of Architectural Research*, 34(2), 75-104. <http://arkitekturforskning.net/na/article/view/1282>

- Smedberg, E., Carlsson, G., Gefenaite, G., Slaug, B., Schmidt, S. M., & Ronchi, E. (2022). Perspectives on egressibility of older people with functional limitations. *Fire Safety Journal*, 127, Article 103509. <https://doi.org/10.1016/j.firesaf.2021.103509>
- Malm, C., Jönson, H., Andersson, S., & Hanson, E. (2022). A balance between putting on the researcher's hat and being a fellow human being: a researcher perspective on informal carer involvement in health and social care research. *Health Research Policy and Systems*, 20, Article 135. <https://doi.org/10.1186/s12961-022-00946-8>
- Harnett, T., & Jönson, H. (2022). Enabling positive framings of stigmatised settings: a neglected responsibility for social work. *European Journal of Social Work*, 25(2), 238-249. <https://doi.org/10.1080/13691457.2021.1918065>
- Iwarsson, S., Andersson, N., Slaug, B., & Nilsson, M. H. (2022, Feb 9). People with Parkinson's disease and housing issues: A scoping review. *Health Science Reports*, 5(2), Article e511. <https://doi.org/10.1002/hsr2.511>
- Zingmark, M., Nordeström, F., & Iwarsson, S. (2022, May 13). Challenges related to self-assessment of active ageing during the Covid-19 pandemic in Sweden. *BMC Research Notes*, 15(1), Article 171. <https://doi.org/10.1186/s13104-022-06059-3>
- Hultqvist, S., Ekstam, L., Andersson, J., Nilsson, M. H., Overton, M., Zingmark, M., & Iwarsson, S. (2022, July 7). Conditions for uptake of evidence-based knowledge in municipal care for older people in Sweden: a developmental evaluation. *BMC Research Notes*, 15(1), Article 243. <https://doi.org/10.1186/s13104-022-06131-y>
- Kylén, M., Slaug, B., Jonsson, O., Iwarsson, S., & Schmidt, S. M. (2022, Sep 1). User involvement in ageing and health research: a survey of researchers' and older adults' perspectives. *Health Research Policy and Systems*, 20(1), Article 93. <https://doi.org/10.1186/s12961-022-00894-3>
- Eriksson, E., Wazinski, K., Wanka, A., Kylén, M., Oswald, F., Slaug, B., Iwarsson, S. & Schmidt, S. M. (2022, Oct 12). Perceived Housing in Relation to Retirement and Relocation: A Qualitative Interview Study Among Older Adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(20), Article 13314. <https://doi.org/10.3390/ijerph192013314>
- Fänge, A. M., Christensen, J., Backhouse, T., Kenkmann, A., Killett, A., Fisher, O. M., Chiatti, C., & Lethin, C. (2022). Care Home and Home Care Staff's Learning during the COVID-19 Pandemic and Beliefs about Subsequent Changes in the Future: A Survey Study in Sweden, Italy, Germany and the United Kingdom. *Healthcare (Switzerland)*, 10(2), Article 306. <https://doi.org/10.3390/healthcare10020306>
- Kylén, M., von Koch, L., Wottrich, A. W., & Elf, M. (2022). Living with the aftermaths of a stroke in the era of the COVID-19 pandemic; the significance of home and close surroundings. *Health and Place*, 76, Article 102852. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2022.102852>
- Mattisson, K., Axmon, A., Carlsson, G., Malmgren Fänge, A., Lethin, C., & Stroh, E. (2022). Sociodemographic Variations in the Availability of Urban Green Spaces in an Older Swedish Population. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(19), Article 12651. <https://doi.org/10.3390/ijerph191912651>

Kylén, M., Slaug, B., Jonsson, O., Iwarsson, S., & Schmidt, S. M. (2022). User involvement in ageing and health research: a survey of researchers' and older adults' perspectives. *Health Research Policy and Systems*, 20, Article 93. <https://doi.org/10.1186/s12961-022-00894-3>

Ekonomi

CASE har under året haft ekonomiska bidrag från LTH (NMT-bidrag 1 000 000 kr, att disponeras under tre år) och MED (250 000 kr). De resurser som därmed ställts till förfogande har varit tillgängliga för samtliga medarbetare som ingår i CASE nätverk. Medlen har finansierat personalresurser för administration, stöd till anslagsansökningar, kommunikation, databashantering och statistikstöd (MED) samt för koordinering av CSS (LTH). Vidare har medlen använts för att finansiera driftkostnader relaterade till nätverket, såsom lokalhyra och telefonkostnader för nyss nämnda personal, tryckning av informationsmaterial, arvoden till ledamöter i Brukarrådet för CASE & UserAge, resekostnader och arvoden till inbjudna forskare, catering och lokalkostnader i samband med besök, mm.

Donationen till LU från Föreningen för äldrevård och gerontologi i Lund (Ribbingska donationen) finansierar med 3,8 miljoner kr årligen en del av den forskning som bedrivs inom forskargruppen Aktivt och hälsosamt åldrande (MED) och bidrar därmed avsevärt till forskningen inom CASE.

Medel för samverkan och forskningsbidrag

De bidrag som under 2022 beviljats till samverkan och projekt som leds av och/eller engagerar medarbetare i CASE som medsökande uppgår totalt till 14,1 miljoner kronor (Tabell 1).

Tabell 1. Medel från LU för verksamheten inom CASE samt beviljade externa forskningsbidrag under 2022.

Finansiär	Projekt	Belopp SEK	PI/co-PI	Fakultet
LU	Verksamhetsbidrag CASE	250 000	S Iwarsson	MED
LU Innovation & LU Holding AB	”Aging in the right place” intervention	65 000	M. Zingmark (PI) M. Granbom	MED
LU	Tematiskt samverkans-initiativ (förlängning 2022-2024)	1 400 000	S Iwarsson	MED
LU	Profilområdet Proaktivt åldrande (2022-2024)	4 000 000	S Iwarsson	MED

Formas	Rehabilitation at home – development of a sustainable model, placing person’s needs and environmental resources at heart	3 905 700	M Kylén	MED
Kompetensfonden Helsingborgs Stad	Samverkan i utbildning och forskning inom kommunal verksamhet och samhällsplanering: En nationellt ledande satsning för aktivt och hälsosamt åldrande	559 375	S Iwarsson	MED
Forte	Från kunskap till handling via teambaserade kunskapsronder – användande av evidensbaserad kunskap i förebyggande och hälsofrämjande arbete med äldre personer inom äldreomsorgen	585 000	L Ekstam	MED
Vetenskapsrådet	RELOC-AGE: Vilken betydelse har val av boende och flyttningar för aktivt åldrande?	3 000 000	S Iwarsson	MED
Forte	UserAge Final Conference: Understanding user involvement in i research on ageing and health	300 000	S Iwarsson	MED